

Pravila Vipavskega sadjerejskega društva.

I. Namen in delokrog društva.

§. 1. Društvo se zove „Vipavsko sadjerejsko društvo“ sè sedežem v Vipavi, in stoji pod pokroviteljstvom c. kr. kmetijske družbe Kranjske.

§. 2. Namen društva je, domačo sadjerejo sploh, Vipavsko pa še posebej dejansveno podpirati, povzdigovati.

§. 3. V dosego tega namena posluževalo se bode društvo sledečih sredstev:

1. Društveni vrt, to je, društvena v Vipavski dolini ali pa, ako potreba, tudi na Pivki situirana sadna drevesnica, v kateri se imajo razne plemenite sadne rastline pomnoževati ter iz nje med posamezne ude društva edino le proti vsakoletni vplačani letnini 1 gold. vsako leto razdeljevati.

Društveno drevesnico omisli si društvo ali edino le iz svote, katero utegne visoko c. k. kmetijsko ministerstvo društvu v to svrhu nakloniti, ali iz svote, sestavljene deloma iz podpore vis. c. k. kmetijskega ministerstva in deloma iz pristopnin posameznih udov, ali pa le iz samih pristopnin udov.

Kje in kako velika da se ima drevesnica napraviti, katere sadne rastline in kako da se imajo v nji izgojevati, kako med ude društva razdeljevati — vse to in vse drugo v režijo drevesnice spadajoče spada v delokrožje posebnega oskrbovalnega odbora društva s posebno instrukcijo.

2. Večkratni shodi udov ali v posvetovanje ali v poslušanje sadjereje se tikajočih nasvetov in podukov.

3. Društvena poročila v domačih in drugih kmetijskih časnikih.

II. Sprejemanje udov društva, njihove pravice in dolžnosti.

§. 4. Za uda sadjerejskega društva sprejeti se more vsak človek, bodi si katere koli narodnosti.

Društveni ali poslovni jezik je pa le slovenski.

§. 5. Vsi udje društva se razdelé v dejanske in častne; prvi kakor drugi pa potem še v ude vipavskega okraja in pa zunanje.

§. 6. Vsi udje uživajo popolnem enake društvene pravice, vsi imajo pa tudi enake dolžnosti, namreč:

1. Vsak ud dobi vsako leto iz društvene drevesnice enako število sadnih rastlin; to število določi pred razdelitvijo oskrbovalni odbor drevesnice, in sicer:

- a) po množini udov in na razpolaganje stoječih rastlin,
- b) po razpolaganju tistih udov, kateri sadnih rastlin sami ne potrebujejo, ampak jih po lastni volji drugemu ali tretjemu prepustijo.

Prepuščenje sadnih rastlin drugemu ali tretjemu vložiti mora pa dotični ud oskrbovalnemu odboru tri tedne pred razdeljevanjem rastlin po dopisnicah naznanjenem. Rastline, katerih kak ud v dveh mesecih po razdelitvi ne vzame, ostanejo lastnina celega društva, katera se po najboljši mogočosti prodá.

2. Vsak ud ima pri občnih zborih enako pravico govora, bodi si o splošnih posvetovalnih zadevah, bodi si o volitvah v oskrbovalni odbor itd.

§. 7. Vsak ud društva — razen častnih — plača en goldinar pristopnine enkrat za vselej, in pa vsako leto en goldinar letnine naprej, to je, meseca decembra za sledeče leto, društvu blagajniku. Samo ob sebi se razume, da ima pristopnina kakor tudi letnina režijskim stroškom društvene drevesnice služiti.

§. 8. Vsak ud je zavezan častni posel, katerega mu občni zbor vsled glasovanja naloži, za določeni ob-

rok brezplačno prevzeti — razen tajnika, ako razmere njega plačo zahtevajo.

§. 9. Za vsako določitev o volitvenih in družih zadevah je potrebna absolutna (nadpolovična) večina glasov pri seji navzočih udov. To velja za občne zборе, pa tudi za seje oskrbovalnega odbora.

§. 10. Število udov je navzgor neomejeno, navzdol pa biti mora vedno tako veliko, da znašajo letnine vsaj toliko dohodkov, kolikor režija društvene drevesnice znaša.

§. 11. Iz društva smejo udje, kedar hočejo, izstopiti, vendar mora sleherni izstopnik za tisto leto, v katerem izstopi, letnino plačati.

§. 12. Tisti ud, kateri se dve celi leti društvu pravicam in dolžnostim odteguje, smatra se kot molče izstopivši društvenik. (Dal. prih.)

Gospodarske izkušnje.

Kako napravljati siršnik, našim sirarskim zádrugam v poduk.

Gospod Harris, učitelj mnogih najboljših sirarskih zádrug v severni Ameriki, je objavil po svojih izkušnjah poduk o napravljanju siršnika (Lab), iz katerega posnamemo našim sirarijam sledeče.

Siršnik telét koj po njihovem rojstvu ni nikoli za nobeno rabo. Tele, od katerega se siršnik vzame, mora vsaj najmanj 3 dni staro biti, najbolji pa je siršnik 5 do 10 dni starih telet, dokler od samega mleka svoje matere živijo. Brž pa, ko teleta dobivajo drugo hrano (sená ali druge trde klaje), je njih želodec za sirjenje mleka manj vreden. Da sirarji dobijo dober siršnik, naj tele, predno ga zakoljejo, 12 ur nič več ne sesá, dalje časa pa teletom ne več privoščiti sesanja ni varno, kajti želodec se potem vname in s krvjó zalije. Ko se je želodec iz zaklanega teleta vzela, se mora ž njim skrbno tako le ravhati. Kar je v želodcu, se mora iz njega vzeti in njegova notranja stran navzunaj obrniti in vsaka stvarca, naj je maroga, madež ali dlaka odstraniti. Če se kaže, da se mora želodec še bolj očediti, se to ne sme nikoli s tem zgoditi, da bi se želodec z vodo opral, ampak očediti se mora le s kako mokro cunjjo. Ko je bil želodec malo osušen in malo osoljen, potem je pripraven, da ga bolj posušiti damo, tako da ga prerežemo in na suho dilo položimo. Da tako hranimo siršnik, je veliko bolje, kakor če bi ga položili v slano vodo ali če bi ga napolnili s soljo. Če siršnik v preveliki vročini sušimo, izgubi svojo moč; 50 stopinj toplote po Celsusovem gorkomeru mu vzame vso siršno moč, zato se siršnik ne sme nikdar sušiti na cinastih ali družih skledah pri peči ali ognjišči.

Gospodarske novice.

* V Trstu bo velika obrtniška in kmetijska razstava prihodnje leto, za katero so se uže pričele velike priprave delati. Prostor, na katerem bode razstava, bo 20.000 qm. velik in stroški za stavbe za razstavljene reči so prevdarjeni na 300.000 gold. Odbor 30 mož bo vodil izvrševanje razstave. Da se velikanski stroški razstave poplačajo, je nekoliko bogotašev uže dosihmal podpisalo 90.000 gold. podpore.

* Za povzdigo kmetijstva v Bosni in Hercegovini je bosniška deželna vlada določila 8000 gold. podpore, namreč: 3500 gold. za nakup kmetijskega orodja, ki se bode med kmete razdelilo, 2000 gold. za nakup trt in sadnih dreves, 2000 gold. za nakup orodja za žganje slivovica, 500 gold. pa za podporo mladih Bošnjakov in *